

Voorzitter, mijn bedoeling is om eerst een toelichting te geven op ons initiatiefvoorstel en vervolgens wil ik aansluitend nu apart reageren op enkele specifieke 'bedenkingen' van B&W ten aanzien van het initiatiefvoorstel.

Allereerst wil ik de opmerking plaatsen dat het ook de SP duidelijk is dat er geen sprake is van onoorbaar gedrag, vriendjespolitiek, buitensporige medewerking, willekeur of andere terminologie, vóór dat aangetoond is dat dit ook feitelijk zo is. Maar de informatie die via de media en de inzage in de stukken tot ons is gekomen is ons inziens voldoende reden om de gemeenteraad op te roepen een onafhankelijk onderzoek te starten naar de uitvoering van de RvR-regeling door de gemeente. Uit het onderzoek kunnen we – afhankelijk van de resultaten – lering trekken, waar mogelijk zaken nog rechtzetten en in ieder geval duidelijkheid verschaffen over wat er daadwerkelijk gebeurd is. Dit gezegd hebbend wil ik graag het initiatiefvoorstel van de SP - met betrekking tot enkele overwegingen die daarin opgenomen zijn - nader toelichten. Daarbij maak ik onderscheid tussen de uitvoering van de eerste tranche, de uitvoering van de tweede tranche met een focus op de kwestie Knops en kort wil ik nog in gaan op de beschikbaarheid van gegevens.

N.a.v. de opgevraagde informatie wordt ons in eerste instantie gemeld dat er in de eerste tranche 35 woningen zijn gerealiseerd (wat ook overeen komt met de gegevens van de evaluatie van de provincie), in tweede instantie wordt aangegeven dat het om 42 woningen gaat, om daarmee aan te tonen dat er sprake zou zijn van een voordelig saldo van € 48.326. Bij dat voordelig saldo is echter het bedrag dat de gemeente i.v.m. compensatie – na het maken van een juridische fout – heeft moeten terugbetalen aan een aantal deelnemers aan de RvR-regeling. Ik kom daar in mijn reactie op het commentaar van B&W nog op kort terug.

Hoe zit het overigens met die ene betrokkene, die niet heeft gereageerd op de mogelijkheid tot compensatie? Om in de terminologie van het besloten overleg van 27 augustus jl. te blijven: hij was de gangmaker op het verkeerde feest en heeft waarschijnlijk een abonnement op de verkeerde krant. Dat roept de vraag op hoe er is gecommuniceerd en hadden we niet duidelijker en actiever moeten communiceren? Mede omdat ook onduidelijk blijft of de zeven deelnemers boven die eerder genoemde 35 ook in aanmerking hadden kunnen komen voor compensatie. Dat rechtvaardigt nader onafhankelijk onderzoek. Temeer omdat het college toentertijd buiten de fractievoorzitters de raad hierover niet geïnformeerd heeft.

Bij het besluit over deelname aan de RvR-regeling is in het raadsvoorstel ingegaan op de risico's die die deelname met zich mee zou brengen. Het ging dan vooral om prijsval (door aanbod van meer woningen dalen de huizenprijzen), aantasting van het restrictief beleid (geen burgerwoningen in het buitengebied) en een risicovermenging tussen financieel belang van de gemeente en degelijke ruimtelijke ordening. In de antwoorden op de aanvullende vragen van de SP – en daarmee reageer ik meteen ook op één van de 'bedenkingen' van B&W bij ons initiatiefvoorstel - is het college ingegaan op huisvestelijke risico's, maar niet op het risico van prijsval, waar de SP uitdrukkelijk om gevraagd heeft. En dat het restrictief beleid is aangetast was het wezen van de RvR-regeling: rijken konden een burgerwoning bouwen in het buitengebied. Tenslotte de risicovermenging: in de artikelen van NRC en Dagblad De Limburger wordt verwezen naar een adviesnota d.d. 5-3-'01, waarin aangegeven wordt dat de gemeente gewoon medewerking moest verlenen aan het plan om een woning te bouwen op een perceel met als bestemming wonen en dat al in bezit was van de bouwer. Buiten de RvR-regeling om! Toenmalig wethouder heeft die nota genegeerd, zo melden de journalisten en heeft betrokkene gedwongen deel te nemen aan de RvR-regeling. Laat nou net die adviesnota van 5-3-'01 niet meer te vinden zijn. Een vorm van betaalplanologie, waarover de minister in 2019 heeft gezegd dat dat niet toegestaan zou moeten worden. In mijn reactie op de bedenkingen van B&W op ons voorstel kom ik hier nog apart op terug.

Wat betreft de kwestie Knops in de tweede tranche van de RvR-regeling mag geconstateerd worden dat er op een uiterst creatieve manier omgegaan is met de aanvraag van de heer Knops. Ik kan daarbij verwijzen naar de tekst van het initiatiefvoorstel (vijfde gedachtestreepje). In mijn reactie op de 'bedenkingen' van B&W op ons initiatiefvoorstel kom ik daar nader op terug.

Ook de maatvoering van de gevelboerderij te Hegelsom blijft een bron van verwarring – ook al beweert B&W in haar 'bedenkingen' bij het initiatiefvoorstel dat die verwarring er niet is. Er wordt gezegd dat het verschil in bouwblok 750 m² versus 1175 m² te maken heeft met het verschuiven van het bouwblok in deze casus. Nadere bestudering van het dossier wijst uit dat al 10 maanden voordat een en ander bij de notaris is vastgelegd de precieze ligging en de daarbij behorende maten vastlagen. Het bouwvlak is namelijk toen al vastgelegd in het projectbesluit. Nader onafhankelijk onderzoek is nodig om hierover meer duidelijkheid te krijgen.

Dat geldt ook voor de zogenaamde vergissing van de ambtenaar in de ambtelijke adviesnota van 9-4-'10. De ambtenaar stelde dat het plan van Knops niet voldeed aan de gestelde criteria (meer dan 2000 m²) en dus niet groter mocht bouwen in het buitengebied. De burgemeester stelt steeds dat er sprake was van een perceel van meer dan 3000 m² en daarmee zou dus wel voldaan zijn aan de criteria. Maar dat blijkt niet te kloppen, want het gaat om twee percelen. Eentje van 1500m² waarop de woning gebouwd werd en de rest was een weiland, dat de bestemming 'agrarisches met landschappelijke en natuurwaarde (beekdal)' bleef behouden. Dat blijkt duidelijk uit de kadastrale gegevens, waaruit blijkt dat er sprake is van twee percelen, ieder met een eigen kadastraal nummer!

En de vraag blijft – uitgaande van de regels van "groter Bouwen in het Buitengebied" - waarom geen extra sloopverplichting is opgelegd, die dhr Knops zelf moest regelen en betalen? In de besloten raadsvergadering van 27-8-'20 bleek het te gaan om een besluit van B&W. Het was immers een mooie passend plan. Als dit een criterium is - ontzettend subjectief - dan vindt de SP ook hier een extra verdiepingsslag middels een nader onafhankelijk onderzoek noodzakelijk.

Dan wil ik het nog hebben over het gemeentelijk archief en de beschikbaarheid van dossiers. Ook in mijn reactie op de 'bedenkingen' van het college op ons initiatiefvoorstel kom ik daar op apart op terug. Ondanks alle goede inzet van de ambtenaren blijkt zoeken op bepaalde criteria onmogelijk. Stukken zijn OF niet te vinden OF blijken niet te bestaan. Alleen varen op het geheugen van ambtenaren lijkt de SP niet de meest adequate vorm van waarheidsvinding. Dit ook al omdat de toentertijd betrokken bestuurders klaarblijkelijk niets kunnen herinneren van deze zaken, zo blijkt uit de analyse van de burgemeester, die hij op 16 juni heeft gepresenteerd. Een onderzoek naar de functionaliteit van ons archief lijkt de SP zeker op z'n plaats. Juist om zaken als deze in de toekomst te kunnen voorkomen.

Conclusie:

Onderzoek is nodig om alle schijn van belangenverstrengeling, bevoordeling, vriendjespolitiek en willekeur weg te nemen. Het is de taak van de gemeenteraad om te controleren, ook als die enige tijd geleden hebben plaats gevonden. Een onderzoek is noodzakelijk. Het door ploeteren van de tot nu toe beschikbare stukken is daarvoor niet toereikend. Dat er nog meer stukken boven water moeten komen weten we en deze zullen ook meegenomen dienen te worden in het onafhankelijk onderzoek. Dit als toelichting op ons initiatiefvoorstel.

Dan nog enkele aparte opmerkingen over de 'bedenkingen' van het college met betrekking tot ons initiatiefvoorstel.

Allereerst wil ik ingaan op een opmerkelijk argument van het college tegen het uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek naar de uitvoering van de RvR-regeling door Horst aan de Maas. Het college zegt, ik citeer, "daarnaast zijn de vaststellingsovereenkomsten gesloten en rechtens onaantastbaar.

Dat geldt ook voor de besluiten die destijds zijn genomen. Ook staat er door verjaring voor niemand meer aanspraak op een minnelijke regeling. Ook onderzoek hiernaar levert dus geen leereffect op voor de toekomst. De zaken zijn gesloten.” Einde citaat. Een vreemde redenering. De zaken zijn gesloten, dus we kunnen er niets meer van leren. Wat betekent dat, geen lessen trekken uit het verleden? Niet leren van het verleden? Dus: moedwillig niet willen zien en begrijpen wat er mis is gegaan en daardoor jezelf in de toekomst toch weer aan dezelfde steen stoten? Volgens de SP is een blik naar het verleden tegelijkertijd een kijk op de toekomst. Je herkent bepaalde bewegingen, ontwikkelingen, gebeurtenissen en kan aan de hand daarvan voorspellen hoe het verder gaat.

Sommige opmerkingen van het college zijn ook onjuist. Zo is er in alle stukken steeds gesproken over 33 + 2 compensatiewoningen. Pas bij de antwoorden op de laatste aanvullende vragen worden de 7 compensatiewoningen uit Sevenum toegevoegd. In mijn toelichting op het initiatiefvoorstel heb ik daar al op gewezen. Waarom is het aantal van 42 niet al vanaf het begin genoemd, bijvoorbeeld in de antwoorden op de eerste vragen van de SP en D66/Groen Links, of in de Algemene informatie Ruimte voor Ruimte t.b.v. de besloten raadsvergadering of in die besloten raadsvergadering zélf?! En het aantal van 42 stond óók niet vermeld in de provinciale nota van juni 2009 (RvR Noord- en Midden-Limburg terugblik eerste tranche op bladzijde 14). De memo van 21 september betreft de nota die is opgesteld na de besloten vergadering, waarin door de SP gewezen is op de tekorten op de voorfinanciering en lijkt meer op die stelling te anticiperen.

Of er wel of niet sprake was van tekorten op de verkoop van compensatiewoningen kunnen we kort zijn. De gemeente heeft ruim 6,6 miljoen gulden voorgefinancierd. Via de normbedragen in het kader van de RVR-regeling kon de gemeente die gelden terug verdienen. Door de juridische fout moest de gemeente (een deel van) de normbedragen terugbetalen. Dat bedrag heeft de gemeente dus niet terug verdiend op de voorfinanciering. Dat lijkt toch ontzettend te lijken op een tekort! Nader onafhankelijk onderzoek kan daar meer duidelijkheid in geven.

Wat betreft de reactie op de constatering dat er – volgens de SP essentiële – stukken niet aanwezig zijn stelt het college dat die niet essentieel zouden zijn. Hoe kan het college beoordelen of bijvoorbeeld de nota van 5-3-'01 wel of niet essentieel is, als de nota niet te vinden is. Wat op zich al vreemd is!. In het artikel van NRC en DDL wordt het artikel opgevoerd als bewijs voor hun stelling dat er dwang heeft plaats gevonden! Wat betreft de stellige opmerking van het college dat er geen dwang is toegepast moeten we er toch op wijzen dat alleen al uit het feit dat er juridische procedures hebben plaatsgevonden op zijn minst geconcludeerd mag worden dat men niet vrijwillig het normbedrag betaalde. Als raad moeten we dat – als controleur van het college van B&W – zélf vast kunnen stellen. Daar is onafhankelijk onderzoek juist voor nodig.

En wat betreft verslagen van het seniorenconvent kunnen we - gezien de stellingname van het college – cynisch vaststellen dat die per definitie geen zin hebben en het seniorenconvent dus eigenlijk slechts een functie heeft als grote verdwijnpot, waarover verder nooit meer verantwoording over hoeft te worden afgelegd. Overigens meer inhoudelijk: het college stelt dat ze toentertijd redenen had om het seniorenconvent bij te praten. Dat doet het college alleen als er geheimhouding betracht moet worden. Juist om die reden – kennelijk was er reden om geheimhouding te betrachten – is er gezien de informatie die via NRC en DDL tot ons is gekomen, alle reden om hier nader onafhankelijk onderzoek naar te doen.

Dan stelt het college dat Knops niet betrokken was bij de vaststellingsovereenkomsten. Dat is ook door niemand beweert, dus waarom het college dat opmerkt is ons een raadsel. Knops was wel de verantwoordelijk wethouder, aan wie de adviesnota van 5-3-'01 gericht was en die hij negeerde. Het college stelt dat het dossier waarop de adviesnota van 5-3-'01 betrekking heeft, volstrekt duidelijk is. Om welk dossier gaat dat dan? En hoe kan het college weten over welk dossier het ging, als ze de adviesnota zelf niet heeft kunnen vinden? Tot nu toe is niet ter sprake geweest, waaraan die

adviesnota gekoppeld zou kunnen worden, dus is het niet mogelijk geweest voor de gemeenteraad om daar op dit moment een oordeel over te vellen. Daar is onafhankelijk onderzoek voor nodig.

Tot slot: B&W vindt het vreemd dat de SP inzake de medewerking van de gemeente aan de bouwplannen van Knops tot de conclusie komt dat er creatief gebruik is gemaakt van diverse regelingen. Die conclusie trekt de SP op basis van de informatie die ambtenaren verstrekt hebben tijdens de besloten vergadering van 27 augustus. En ook in haar reactie geeft het college opnieuw aan dat er van verschillende kaders gebruik is gemaakt, zélf van een "kader" waarover de raad nog geen besluit had genomen en dat – volgens de ambtenaren – nog steeds aan verandering onderhevig was. Creatief gebruik van regelingen, noemen wij dat. Of dat wettelijk zo toegestaan is, kunnen we niet vaststellen. Daarvoor is dus onafhankelijk onderzoek nodig. De reactie van het college duidt op een defensieve houding en is vandaaruit zelf - zo lijkt het - gebaseerd op een zekere vooringenomenheid t.a.v. de bedoelingen van de SP...